

DEONTOLOGISCHE CODE VOOR DE RAAD VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN VOOR DE LEGISLATUUR 2019-2024

INLEIDING

Lokale mandatarissen zijn gehouden om het algemeen belang te dienen. Zij zijn er voor alle burgers. De burger dient zich voor vele aangelegenheden tot de overheid te wenden. Dat stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het openbaar bestuur en aan degenen die daarin functioneren.

Integriteit is een wezenlijk onderdeel van de kwaliteit van het openbaar bestuur. Integriteit van lokale mandatarissen en ambtenaren vormt één van de belangrijkste voorwaarden voor het vertrouwen van de burgers in het openbaar bestuur. De bijzondere kenmerken van de overheidstaken, zoals de besteding van publieke middelen en een monopoliepositie op vele terreinen vereisen van de overheid een extra hoog integriteitsniveau.

Als gevolg van allerlei maatschappelijke ontwikkelingen kan de integriteit van politieke ambtsdragers onder druk komen te staan. Te noemen zijn o.a. de toenemende complexiteit van de samenleving en van het openbaar bestuur, de steeds sterkere verstrengeling van het publieke en private domein, de agressieve lobby vanuit de samenleving, de mondigheid van de burger en het opleggen van bedrijfseconomische normen aan het overheidsmanagement.

Tegelijk is door een aantal recente gebeurtenissen de aandacht en belangstelling voor integriteitsvraagstukken sterk toegenomen. En terecht want belangenverstrengeling, misbruik van positie, corruptie en fraude in de openbare sector waarin men werkt met gemeenschapsgelden kunnen niet worden getolereerd.

Integriteit is in de eerste plaats een kwestie van mentaliteit en bewustwording m.a.w. "het moet tussen de oren zitten". Lokale mandatarissen moeten zich er permanent van bewust zijn dat zij voor de gemeenschap werken en verantwoordelijk zijn voor de besteding van gemeenschapsgeld.

Bewustwording en mentaliteit alleen zijn niet voldoende. Er is een systeem nodig met heldere regels en afspraken waaraan de lokale mandatarissen een houvast hebben. Het opstellen van gedragsregels vormt een belangrijk onderdeel van een integriteitsbeleid. Gedragsregels bevatten de normen en de waarden waaraan de lokale mandatarissen zich verbinden en vormen een belangrijk toetsingskader.

Het doel van deze gedragscode is om lokale mandatarissen een houvast te bieden bij het bepalen van normen omtrent de integriteit van het bestuur en vormt een handleiding voor de lokale mandatarissen m.b.t. de wijze van omgaan met integriteitsrisico's –en vraagstukken.

I. DEFINITIES, TOEPASSINGSGEBIED EN KERNBEGRIPPEN

Artikel 1

De deontologische code voor lokale mandatarissen, hierna "de code", genoemd, omvat het geheel van beginselen, gedragsregels, richtlijnen en principes, die de lokale mandatarissen tot leidraad dienen bij de uitoefening van hun mandaat en bij de dienstverlenende activiteiten ten behoeve van de bevolking.

Onder lokale mandatarissen wordt begrepen:

- de voorzitter van het vast bureau
- de leden van het vast bureau
- de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn

Artikel 2

De code is bij uitbreiding ook van toepassing op de medewerkers van de lokale mandatarissen welke ook hun statuut of hoedanigheid is en op de leden die op voorstel van de fracties in de raad voor maatschappelijk welzijn worden aangeduid om te zetelen in organen van verenigingen of vennootschappen, vermeld in deel 3, titel 4, waarin het O.C.M.W. Heusden-Zolder is vertegenwoordigd, evenals op derden, handelend in opdracht van de lokale mandataris.

Zij zullen er tevens over waken dat zij, ook buiten hun politieke mandaten en activiteiten, geen activiteiten ontplooiën die de eer en de waardigheid van hun mandaat kunnen schenden.

Artikel 3

Onder de in de code gehanteerde begrippen "burger" en "bevolking" wordt niet alleen begrepen personen, doch ook groepen, verenigingen, bedrijven en andere organisaties of entiteiten die particuliere belangen nastreven of behartigen.

II. ALGEMENE PLICHTEN, UITGANGSPUNTEN EN DOELSTELLINGEN

Artikel 4

Dienstbaarheid

Het handelen van de lokale mandataris is altijd en volledig gericht op het belang van het O.C.M.W. en op de organisaties en burgers die daar onderdeel van uitmaken.

Functionaliteit

Het handelen van de lokale mandataris heeft een herkenbaar verband met de functie die hij vervult in het bestuur.

Onafhankelijkheid

Het handelen van de lokale mandataris wordt gekenmerkt door onpartijdigheid, dat wil zeggen dat geen vermenging optreedt met oneigenlijke belangen en dat ook iedere schijn van vermenging wordt vermeden.

Openheid

Het handelen van de lokale mandataris is transparant opdat optimale verantwoording mogelijk is en de controlerende organen volledig inzicht hebben in het handelen van de politieke ambtsdrager en zijn beweegredenen daarbij.

Betrouwbaarheid

Op een lokale mandataris moet men kunnen rekenen. Die houdt zich aan zijn afspraken. Kennis en informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie beschikt, wendt hij aan voor het doel waarvoor die zijn gegeven.

Zorgvuldigheid

Het handelen van de lokale mandataris is zodanig dat alle organisaties en burgers op gelijke wijze en met respect worden bejegend en dat belangen van partijen op een correcte wijze worden afgewogen.

Artikel 5

De lokale mandatarissen zullen voor de omschrijving van hun politieke dienstverlenende activiteiten geen termen gebruiken die verwarring kunnen scheppen met officiële door de overheden ingestelde instanties belast met het verstrekken van informatie of met de behandeling van klachten.

Het gebruik van de termen "ombudsdienst", "klachtendienst" en andere afleidingen of samenstellingen is verboden.

Artikel 6

Bij hun optreden op en buiten het lokale bestuursniveau en in hun contacten met individuen, groepen, instellingen en bedrijven, geven de lokale mandatarissen voorrang aan het algemeen belang boven particuliere belangen.

De lokale mandatarissen moeten hun taken onbevooroordeeld en objectief vervullen en als er sprake is van belangenverstrengeling is dat niet langer gegarandeerd. Bij belangenverstrengeling gaat het om vermenging van publiek belang met het persoonlijk belang van een lokale mandataris of dat van derden waardoor een zuiver besluiten of handelen in het publiek belang niet langer is gewaarborgd. De lokale mandatarissen zien er dan ook in het bijzonder op toe elke vorm of schijn van belangenverstrengeling te vermijden.

Indien de onafhankelijke oordeelsvorming van de lokale mandataris over een onderwerp in het geding kan zijn, geeft hij bij de bespreking daarover aan in hoeverre het onderwerp hem persoonlijk aangaat.

De verbodsbepalingen van artikelen 27 en 50 van het decreet over het lokaal bestuur dienen daarom ook strikt te worden nageleefd door de lokale mandatarissen.

Artikel 7

Elke vorm van dienstverlening, informatiebemiddeling, doorverwijzing of begeleiding gebeurt zonder enige materiële of financiële tegenprestatie van welke aard of omvang ook en mag geen enkele vorm van cliëntelisme of klantenwerving inhouden.

De lokale mandataris zal aanbiedingen voor privé-werkzaamheden of kortingen op privé-goederen niet accepteren als tegenprestatie in zijn functie van mandataris.

Artikel 8

De lokale mandatarissen staan op dezelfde gewetensvolle manier ten dienste van alle burgers die op hun dienstverlening een beroep wensen te doen zonder onderscheid naar geslacht, ras, afstamming, sociale status, nationaliteit, filosofische en/of religieuze overtuiging, ideologische of politieke voorkeur of persoonlijke gevoelens jegens hen.

III. SPECIFIEKE BEPALINGEN

III. 1. De lokale mandataris als informatiebemiddelaar

Artikel 9

Het behoort tot de wezenlijke taken van de lokale mandataris informatie te ontvangen en te verstrekken, in het bijzonder over de diensten die instaan voor informatieverstrekking en over de manier waarop de burger zelf informatie kan opvragen in het kader van openbaarheid van bestuur.

Artikel 10

De lokale mandatarissen stellen informatie ter beschikking van de burger met betrekking tot de werking van de ombudsdiensten en van de diensten die instaan voor de behandeling van klachten over het optreden of stilzitten van de overheid.

Artikel 11

Bepaalde informatie mag door lokale mandatarissen niet worden verstrekt. Het betreft o.m.:

- de informatie waarop degene die erom verzoekt geen recht kan laten gelden
- de informatie die overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de openbaarheid van bestuur niet mag worden meegedeeld

Artikel 12

De lokale mandataris dient zorgvuldig en correct om te gaan met informatie waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt en hij mag geen onjuiste informatie verstrekken. Hij zorgt ervoor dat stukken met vertrouwelijke gegevens veilig worden opgeborgen en dat computerbestanden beveiligd zijn.

De lokale mandataris houdt geen informatie achter.

De lokale mandataris mag niet ten eigen bate of ten bate van derden (kennissen, familie of andere relaties) gebruik maken van in de uitoefening van het ambt verkregen informatie.

Evenmin mag hij geheime of vertrouwelijke informatie verstrekken aangezien er aangelegenheden zijn die naar hun aard vertrouwelijk moeten worden behandeld.

Niet alle informatie is echter openbaar. Bepaalde informatie kan bij wet of andere regelgeving geheim zijn. Al dat soort informatie houden mandatarissen dan ook geheim voor iedereen die er geen kennis van mag nemen. Ook nadat hun mandaat is afgelopen.

Zo verbinden de raadsleden zich ertoe om bij inzage van de dossiers die betrekking hebben op de besloten zitting van de raad voor maatschappelijk welzijn de nodige discretie aan de dag te leggen en deze informatie vertrouwelijk te behandelen. Voor de uitoefening van hun mandaat verkrijgen zij immers toegang tot digitale documentatie met betrekking tot de zittingen van het vast bureau en de raad voor maatschappelijk welzijn die digitaal ter beschikking wordt gesteld. Elk raadslid krijgt een gebruikersnaam en wachtwoord voor de digitale toegang. Zij moeten moet dat wachtwoord geheim houden en onder geen beding doorgeven aan derden.

Het raadslid waakt erover dat het toestel waarop deze informatie bekeken wordt 'gelockt' achtergelaten wordt. Dit om te vermijden dat derden in zijn/haar naam bepaalde handelingen kunnen uitvoeren of informatie kunnen raadplegen.

De lokale mandataris gaat verantwoord om met de e-mail en internetfaciliteiten van het O.C.M.W.. Hij onthoudt zich van ieder oneigenlijk gebruik van de social mediakanalen (o.m. facebook) van het O.C.M.W. en blijft bij het gebruik van social mediakanalen steeds hoffelijk en respectvol naar andere personen.

De lokale mandataris respecteert de persoonlijke waardigheid:

- in hun relatie met de personeelsleden, ongeacht de respectievelijke functies die ze elk bekleden;
- in hun relatie met de burger, ook bij niet eensgezinde standpunten; en
- in hun onderlinge contacten ongeacht de politiek ideologie.

III. 2. De lokale mandataris als vertrouwenspersoon

Artikel 13

In het kader van hun algemene luisterbereidheid kunnen lokale mandatarissen de rol vervullen van vertrouwenspersoon. Zij nemen daarbij de nodige discretie in acht.

III. 3. De lokale mandataris als doorverwijzer

Artikel 14

De lokale mandatarissen verwijzen de vraagsteller, waar mogelijk, naar de bevoegde administratieve, gerechtelijke of particuliere diensten.

Waar het gaat om de behandeling van klachten en/of conflicten, worden de belanghebbenden in eerste instantie doorverwezen naar de bevoegde klachten- of ombudsdienst.

III. 4. De lokale mandataris als administratief begeleider

Artikel 15

De lokale mandatarissen kunnen de burgers ondersteunen en begeleiden in hun relatie met de administratie of met de betrokken instanties.

Zij kunnen de burgers helpen om, via de daartoe geëigende kanalen en procedures, een aanvraag te richten tot de overheid, informatie te verkrijgen nopens de stand van zaken in een dossier, daarover nadere uitleg en toelichting te vragen en vragen te stellen over de administratieve behandeling van dossiers.

Zij hebben het recht vragen te stellen naar concrete toelichting bij de bestaande regelgeving of een genomen beslissing, en naar de verantwoording voor het niet beantwoorden van vragen door de burger gesteld.

Artikel 16

Bij de administratieve begeleiding en ondersteuning van de burgers respecteren de lokale mandatarissen de onafhankelijkheid van de diensten en de ambtenaren, de objectiviteit van de procedures en de termijnen die als redelijk moeten worden beschouwd voor de afhandeling van soortgelijke dossiers.

De lokale mandataris gaat met ambtenaren om als volwaardige partners, met respect voor elkaars bevoegdheden.

De lokale mandataris gaat met ambtenaren om op een respectvolle en hoffelijke wijze. Iedere vorm of schijn van morele intimidatie, beïnvloeding, pesterij of ongewenst seksueel gedrag is verboden.

IV. TUSSENKOMSTEN

IV. 1. Bespoedigingstussenkomsten

Artikel 17

Bespoedigingstussenkomsten, waarbij lokale mandatarissen een administratieve of gerechtelijke procedure proberen te versnellen in dossiers die zonder hun tussenkomst weliswaar een langere verwerkings- of behandelingsperiode, maar toch een regelmatige afloop of resultaat zouden krijgen, zijn niet toegestaan.

Artikel 18

Worden niet beschouwd als bespoedigingstussenkomsten en zijn derhalve toegestaan:

- vragen naar de redenen en oorzaken van de langdurige of laattijdige behandeling van een dossier

- het vestigen van de aandacht op of het meedelen, aan de behandelende ambtenaar of dienst, van bijzondere gegevens en relevante informatie die een versnelde behandeling van het dossier, gelet op de hoogdringendheid ervan, objectief rechtvaardigen
- vragen om toelichting bij de toepasselijke regelgeving
- vragen met betrekking tot de aan een genomen beslissing ten grondslag liggende elementen en motieven

IV. 2. Begunstigingstussenkomsten

Artikel 19

Begunstigingstussenkomsten, waarbij de lokale mandataris zijn voorspraak aanwendt om de afloop of het resultaat van een zaak of een dossier te beïnvloeden in de door de belanghebbende burger gewenste zin, zijn niet toegestaan.

Artikel 20

Tussenkomsten bij selectievoerende instanties, die tot doel hebben het verhogen van de kansen op benoeming, aanstelling en bevordering in de administratie en de gerechtelijke sector, zijn verboden.

Lokale mandatarissen die om steun gevraagd worden door of voor kandidaten die een functie, aanstelling of bevordering ambiëren, delen betrokkene mee dat de aanstelling, benoeming of bevordering gebeurt op basis van de geldende normen en procedures. Zij verwijzen de belanghebbende naar de bevoegde dienst of instantie.

Artikel 21

Lokale mandatarissen mogen occasioneel en op eigen initiatief personen aanbevelen bij werkgevers in de particuliere sector.

Zij mogen geen enkele tegenprestatie, van welke aard ook, beloven of leveren aan de betrokken werkgevers.

Artikel 22

Worden niet beschouwd als begunstigingstussenkomsten en zijn derhalve toegestaan:

- het inwinnen en verstrekken van informatie en inlichtingen omtrent de modaliteiten, voorwaarden en organisatie van selectieprocedures, examens, geschiktheids- en bekwaamheidstests en de procedures inzake benoemingen, aanstellingen en bevorderingen.
- het uitoefenen van toezicht op het correcte verloop en de objectiviteit van de in het vorig lid bedoelde procedures, examens en tests, zonder zich in het verloop ervan te mengen of er in te interveniëren met het oog op de beïnvloeding van het resultaat en/of de beoordeling
- het informeren van de belangstellenden met betrekking tot werkaanbiedingen en vacatures in de particuliere en overheidssector.

V. OPNAME VAN TUSSENKOMSTEN IN HET ADMINISTRATIEF DOSSIER

Artikel 23

De naleving van de deontologische code veronderstelt openbaarheid als enige fundamentele structurele oplossing om ongeoorloofde tussenkomsten te verhinderen.

Het vast bureau zal er voor zorgen dat de dossierbehandelend ambtenaar alle tussenkomsten, welke de aard van de tussenkomst of hoedanigheid van de interveniënt ook zij (ook uitgaande van politieke mandatarissen en partijfunctionarissen op alle niveaus, vertegenwoordigers van drukingsgroepen en publieke, semi-publieke of privé-hulpverleners) opneemt in het desbetreffende administratieve dossier.

De mandataris wiens tussenkomst gevraagd wordt in een dossier deelt mee aan de persoon, die hem vraagt tussen te komen, dat deze tussenkomst in het dossier genoteerd wordt en deelt dit eveneens mee aan de behandelende ambtenaar, die op zijn beurt schriftelijk kennis geeft aan de persoon, die aan de mandataris gevraagd heeft om tussen te komen, dat de tussenkomst bij het dossier zal worden gevoegd.

Artikel 24

Worden niet beschouwd als tussenkomsten die in het dossier dienen worden opgenomen:

- louter informatieve vragen van algemene of technische aard

- vragen en/of tussenkomsten van uitvoerende mandatarissen in het kader van hun functionele en hiërarchische relaties ten aanzien van de behandelende ambtena(a)r(en) of diensten.

VI. ONRECHTMATIGE EN ONWETTELIJKE VOORDELEN

Artikel 25

Elke bevoordeling of poging tot bevoordeling, waarbij de burger door toedoen, bemiddeling of voorspraak van een lokale mandataris iets probeert te bereiken wat onrechtmatig of wettelijk niet toelaatbaar is, is verboden.

Artikel 26

Tussenkomsten van lokale mandatarissen met de bedoeling de toewijzing en/of de uitvoering van contractuele verbintenissen met de overheid te beïnvloeden, zijn verboden.

VII. SCHIJNDIENSTBEToon EN ONGEVRAAGD DIENSTBEToon

Artikel 27

Alle vormen van schijndienstbetoon, waarbij lokale mandatarissen bewust maar onterecht de indruk wekken dat zij bij de goede afloop van een dossier daadwerkelijk tussenbeide zijn gekomen (eventueel zonder dat de betrokken burger om een tussenkomst heeft gevraagd) zijn niet toegestaan.

Wanneer een burger daar niet om heeft gevraagd, zal de lokale mandataris hem niet aanschrijven of contacteren teneinde hem, in plaats van of naast de officiële kennisgeving, in kennis te stellen van de beslissing die betreffende het dossier genomen werd.

Artikel 28

Alle vormen van ongevraagd dienstbetoon, waarbij lokale mandatarissen wel degelijk daadwerkelijk optreden teneinde een gunstige afloop van een dossier te bewerkstelligen, maar zonder dat de burger daarom gevraagd heeft, zijn niet toegestaan.

VIII. BEKENDMAKING VAN DE DIENSTVERLENING

Artikel 29

Het gemeentebestuur zal op geregelde tijdstippen de lijst van alle lokale mandatarissen met hun contactadressen bekendmaken bij de bevolking. Aanvullend hierop, kunnen de lokale mandatarissen bekendheid geven aan hun bereikbaarheid voor de bevolking.

Deze informatieverstrekking omvat het bekendmaken van een of meer contactadressen, naam en mandaat, spreekuren, telefoon en faxnummer, en e-mailadres. In ieder geval kan er geen melding gemaakt worden van de aard van de dienstverlening waarin zij eventueel gespecialiseerd zijn.

De OCMW publicaties mogen niet gebruikt worden voor de persoonlijke promotie van politici.

Artikel 30

De lokale mandatarissen maken in hun verkiezingspropaganda en –mailings, die individueel geadresseerd zijn, geen melding van diensten die zij desgevallend voor de betrokkenen hebben verricht.

In geen geval mogen zij de indruk wekken dat zij om steun vragen in ruil voor bewezen diensten.

IX. NALEVING, CONTROLE EN SANCTIONERING

Artikel 31

De lokale mandatarissen verbinden zich ertoe om de deontologische code, zoals deze wordt goedgekeurd door de raad voor maatschappelijk welzijn, na te leven. De lokale mandataris is aanspreekbaar op de naleving van de code.

Artikel 32

De raad voor maatschappelijk welzijn en de centrale gemeenteraadscommissie, die ook voor het O.C.M.W. als deontologische commissie fungeert, waken over de naleving van de deontologische code.

Artikel 33

Eén ieder die geconfronteerd wordt met een inmenging van een lokale mandataris of een in artikel 2 bedoelde medewerker of derde, die zij in strijd achten met deze deontologische code, maakt hiervan binnen tien dagen na de interventie of na de kennisname van de interventie per aangetekende brief of per brief tegen ontvangstbewijs melding aan de voorzitter of de secretaris van de centrale gemeenteraadscommissie.

Een kopie van de melding wordt binnen 10 werkdagen na ontvangst overgemaakt en ter kennis gebracht van de betrokken lokale mandataris.

Een anonieme klacht of melding is onontvankelijk.

Artikel 34

De voorzitter van de centrale gemeenteraadscommissie legt de in voormeld artikel omschreven meldingen voor aan de eerstvolgende vergadering van de centrale gemeenteraadscommissie.

De centrale gemeenteraadscommissie onderzoekt de meldingen op hun gegrondheid. Daarbij moet het recht van verdediging van het betrokken gemeenteraadslid worden gevrijwaard. De centrale gemeenteraadscommissie hoort betrokkene in geheime zitting.

De uitspraak moet geschieden binnen veertig dagen na ontvangst van de melding, met verdubbeling van de termijn in vakantieperiodes.

Artikel 35

Als de centrale gemeenteraadscommissie bij twee derde meerderheid van zijn leden een inbreuk op de deontologische code vaststelt, kan hij binnen de schoot van de centrale gemeenteraadscommissie een waarschuwing geven aan de betrokken lokale mandataris.

De uitspraak wordt opgenomen in het verslag.

Tegen de uitspraak kan beroep bij de gemeenteraad ingesteld worden door betrokkene binnen de twintig werkdagen na de uitspraak. De gemeenteraad zal dan handelen zoals in de volgende alinea's beschreven.

Indien, na een eerste waarschuwing zoals in het eerste lid van dit artikel gesteld, de lokale mandataris bij herhaling het voorwerp is van klachten of meldingen cfr. art. 35, dan oordeelt de gemeenteraad over deze meldingen en klachten over inbreuken op de deontologische code. De voorzitter van de gemeenteraad legt de in voormeld artikel omschreven meldingen voor aan de eerstvolgende vergadering van de gemeenteraad.

De gemeenteraad onderzoekt de meldingen op hun gegrondheid. Daarbij moet het recht van verdediging van het betrokken gemeenteraadslid worden gevrijwaard. De gemeenteraad hoort betrokkene in geheime zitting.

De uitspraak moet geschieden binnen veertig dagen na ontvangst van de melding, met verdubbeling van de termijn in vakantieperiodes.

Als de gemeenteraad bij twee derde meerderheid van zijn leden een inbreuk op de deontologische code vaststelt, kan hij publiekelijk een blaam opleggen aan de betrokken lokale mandataris.

De uitspraak wordt opgenomen in de notulen.

X. COMMUNICATIE VAN DE CODE

Artikel 36

De code is openbaar en op toegankelijke wijze te raadplegen.

Iedere lokale mandataris ontvangt een exemplaar van de code. De nieuwe lokale mandatarissen ontvangen bij hun aantreden een exemplaar.